

Najstarsze narzędzia praludzi w Europie mają 1,4 mln lat

Udało się zweryfikować wiek narzędzi używanych przez praludzi. Okazało się, że mają aż 1,4 mln lat. To archeologiczna sensacja.

Najstarsze narzędzia praludzi w Europie pochodzą z Korolewa (obecne tereny Ukrainy). Mają 1,4 mln lat/Fot. Roman Garba

Ślady po pierwszych homininach w Europie, czyli naszych bezpośrednich przodkach, nikną w mroku pradziejów. Są odnajdywane bardzo rzadko. A naukowcy mają wielkie problemy z precyzyjnym określeniem ich wieku.

Międzynarodowy zespół naukowców opublikował właśnie w prestiżowym periodyku naukowym „Nature” wyniki analiz dotyczących wieku narzędzi kamiennych odkrytych w Korolewie (obecne na terytorium Ukrainy). Śmiało można napisać, że są archeologiczną sensacją.

Korolewo - bogate stanowisko archeologiczne z epoki kamienia

Pierwsze odkrycia archeologów na tym terenie pochodzą jeszcze z okresu ZSRR (1974). Wcześniej, te słowiańskie tereny należały do Węgier, Rumunii, Czechosłowacji. Wieloletnie badania ujawniły, że człowiek współczesny i jego przodkowie zasiedlali to miejsce przez setki tysięcy lat aż do czasów neolitu, czyli nadejścia rolnictwa i uprawy roli. Świadectwem tego jest ponad 100 tysięcy odkrytych artefaktów w warstwach mających wiele metrów. Korolewo jest jednym z najbardziej wysuniętych na północ stanowisk ze wczesnego paleolitu.

Najstarsze narzędzia odkryte w Korolewie znajdowały się w głębokich nawarstwieniach / Fot. Instytut Archeologii Ukraińskiej Akademii Nauk

Do tej pory najstarsze narzędzia odkryte na stanowisku datowano na około 950 tysięcy lat. Niektórzy badacze kwestionowali jednak tak odległą ich metrykę. Inna grupa zabytków miała mieć około 550 tysięcy lat. Niestety, do tej pory w Korolewie nie udało się znaleźć szczątków homininów, więc nie da się jednoznacznie przypisać wytworów do konkretnego gatunku człowieka.

Datowanie zabytków rzuca nowe światło na przybycie homininów

Tym razem naukowcy postanowili zastosować nowatorską metodę pomiaru ziemskich izotopów kosmogenicznych do analizy wieku narzędzi. Jest ona stosowana z powodzeniem w naukach o ziemi, na przykład przy określaniu wieku glin lodowcowych. Z jej pomocą określono wiek nie samych narzędzi, ale warstw, z których je pozyskano. Badacze uzyskali wynik: około 1,4 mln lat.

Dr Roman Garba z *Czeskiej Akademii Nauk*, czyli główny autor publikacji w Korolewie / Fot. Roman Garba

Wczesne homininy pojawiły się na tym obszarze najprawdopodobniej w momentach, gdy klimat był cieplejszy. Czyli w interglacjach gdy lodowiec wycofywał się na północ.

Tak wczesne datowanie zabytków ma, zdaniem autorów publikacji, dowodzić, że **Europa została skolonizowana ze wschodu na zachód**. Taka hipoteza była do tej pory niepotwierdzona. Co jeszcze ją potwierdza? Obecność praludzi w Europie udowodniono około 1,2-1,2 mln lat temu. A z Kaukazu znane są stanowiska sprzed 1,85-1,78 miliona lat.

Korolewo miało być w połowie drogi, a jego datowanie wpisuje się w taką wizję. Znaleźiska te nie świadczą jednak o tym, że współcześni Europejczycy są ich bezpośrednimi potomkami. Człowiek współczesny przybył z Afryki na nasz kontynent dopiero kilkadziesiąt tysięcy lat temu.

Kiedy przodkowie człowieka współczesnego przybyli do Europy?

Na to pytanie nie ma jednoznacznej odpowiedzi. Uważa się, że homininy przybyły do Eurazji między dwoma milionami a milionem lat temu. Dokładne datowanie jest wyzwaniem ze względu na niewielką liczbę stanowisk archeologicznych z tego okresu. Do najstarszych stanowisk należy między innymi Sima del Elefante w Hiszpanii.

W sprawie najwcześniejszych praludzi w Starym Świecie swoje słowo powiedział też polski badacz. W 2017 roku dr Gerard Gierliński ogłosił, że odkrył najstarsze znane odciski stóp istot będących krewnymi lub przodkami człowieka. Zachowały się na Krecie. Są to dwa szlaki śladów dwóch osobników, mniejszego i większego, które szły wyprostowane. Mają prawie 6 mln lat.

Ciekawe są okoliczności znaleziska – badacz był na urlopie. Najstarsze tropy praludzi pochodzą do tamtej pory ze stanowiska Laetoli w Tanzanii. Tam w skamieniałym popiele wulkanicznym odkryto odciski należące do gatunku *Australopithecus afarensis* sprzed 3,6 mln lat.

Odkrycie Polaka na Krecie nie jest zupełnym zaskoczeniem. Wcześniej naukowcy odkryli ślady bytności *Graecopithecusa* na terenie Grecji i Bułgarii sprzed 7,2 mln lat. Należy jednak pamiętać, że **ślady sprzed 6-7 mln lat w Europie należały do przedstawicieli innych gatunków wczesnych praludzi** (człowiekowatych), a nie tych z rodzaju *Homo* (człowiek).

Najstarsze narzędzia z Korolowa wykonać miał – w opinii naukowców – *Homo erectus*. Z kolei *Homo sapiens sapiens* (człowiek współczesny) przybył z Afryki do Europy dopiero kilkadziesiąt tysięcy lat temu.

Oparto na: [National Geographic](#).